

Opvs Theologicvm

In Tres Tomos Distribvtvm, In quo praecipua totius Theologiae capita
accurate pertractantur ... Adiecto ad finem Tertij Tomi Indice rerum
notabilium

Qui totam primam partem D. Thomæ, ac multa alia continet, quorum
Indicem sequens pagina dabit

Mauro, Silvestro

Romae, 1687

Q. 114. Vtrum Deus possit aliquid creare?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84111](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-84111)

efficientem, concedo: ita ut particula ex de-
notet respectum ad partem rei, ac significet rem
non produci ex illa sui parte præsupposita,
concedo. Vide dicta num. 6.

QVAESTIO CXIV.

Virum Deus possit aliquid creare?

S. Th. qu. 45. art. 2.

1. **V**idetur non posse, primo, quia fuit axioma receptum ab antiquis philosophis, ut refert Aristot. 1. Physic. tex. 34. quod ex nihilo nihil fit: sed Deus non potest facere aliquid repugnans primis principiis, puta non potest facere totum, quod non sit maius parte; ergo Deus non potest creare, hoc est facere aliquid ex nihilo.

2. Secundo per creationem quod creatur, deberet fieri, ac proinde mutari; sed omnis mutatio est ex subiecto, ideoque motus definitur actus existentis in potentia; ergo.

3. Tertio quod factum est, aliquando debet fieri; sed quod creatur, aliquando factum est; ergo debet aliquando fieri; sed non potest eodem tempore fieri, & factum esse: ergo prius sit, quam factum sit; sed fieri supponit existere subiectum, in quo sustentetur: ergo creatio supponit subiectum, ac proinde non est productio ex nihilo, ac creatio non est creatio, & consequenter repugnat.

4. Quarto impossibile est pertransire distantiam infinitam; sed inter ens, & nihil, datur infinita distantia: ergo impossibile est, ut res aliqua ex nihilo transeat ad esse.

5. Respondeo, quod necesse est asserere, omnia distincta à Deo creata fuisse à Deo. Ex dictis enim qu. 111. omnia, quæ sunt, & non sunt Deus, sunt à Deo, tanquam à causa efficiente: sed causa efficiens, quæ non producit res ex nihilo, producit res ex aliquo subiecto ab ipsa non facta, eo modo, quo ars producit res ex materia ab ipsa non facta, sed accepta, à natura, ac etiam natura producit res ex materia, quam natura non facit, sed præsupponit: ergo si Deus non creasset omnia, produxisset res ex aliqua materia à Deo non facta, quod est contra iam dicta, nimirum quod omnia, sint à Deo, tanquam à causa efficiente. Deus igitur creavit omnia, quæ sunt, in quantum omnia produxit, non ex aliquo subiecto præsupposito, sed omnino ex nihilo.

6. Dices: Deus primis sex diebus creationis mundi multa, nimirum plantas, animalia, & hominem produxit ex materia elementari præsupposita; ergo illa non creavit, ac proinde non creavit omnia.

Respondeo, distinguo antecedens: produxit ex materia præsupposita, quæ non fuerit ab ipso Deo producta omnino ex nihilo, nego: quæ fuerit ab ipso Deo producta omnino ex nihilo, concedo: & distinguo consequens; ergo non creavit omnia, vel formali-

ter, vel præsuppositivè; nego: formaliter, transeat. Deus omnia produxit, vel immediatè, & formaliter ex nihilo, puta cælum, terram, & elementa, vel ex materia ab ipso producta ex nihilo; ergo omnia creavit vel formaliter, vel præsuppositivè, ut magis explicabitur infra, cum agatur de opere sex dierum.

7. Ad 1. distinguo maiorem: fuit axioma philosophorum considerationem emanationem, qua res emanant à primo, & universalissimo principio, quod ex nihilo nihil fit, nego: considerationem emanationem particulares, qua emanant à suis causis particularibus, concedo maiorem: concedo minorem; & nego consequentiam. Axioma illud ut sit metaphysicè evidens, & necessarium, debet intelligi de emanationibus particularibus, quibus res fiunt à suis causis particularibus, tum artificialibus, tum naturalibus. Nam ars non potest quicquam facere, nisi ex materia accepta à natura: natura non potest quicquam facere, nisi ex materia accepta ab auctore naturæ. At non potest procedi in infinitum, sed debet tandem perveniri ad primum auctorem naturæ, & ad primum principium omnium factorum, quod proinde possit omnia producere ex nihilo, cum materiam rerum faciendarum non possit accipere ab aliquo superiori principio.

8. Ad 2. distinguo maiorem: per creationem quod creatur debet mutari mutatione propriè dicta, nego: mutatione impropria, & secundum modum intelligendi, concedo; distinguo eodem pacto minorem; & nego consequentiam. Mutatio propriè dicta est, per quam aliquid idem aliter se habet nunc, ac prius: e.g. per alterationem subiectum idem, ac retinens eandem actualitatem, aliter se habet nunc, ac prius, ita ut si prius erat calidum, nunc sit frigidum &c. per generationem substantialem materia prima remanens eadem secundum potentiam, sed iuxta sententiam. Sancti Thomæ non retinens eandem actualitatem, quam habet à forma, aliter se habet nunc, ac prius, ita ut si prius habebat formam ligni, deinde habeat e.g. formam ignis; sed per creationem nullum est subiectum, quod aliter se habeat nunc, ac prius, sed totum ens, quod ante non erat, acquirit esse; ergo creatio non est propriè mutatio. Quia tamen concipimus rem, quæ creatur, per creationem transire a totali non esse ad esse, concipimus illam per modum cuiusdam mutationis.

9. Ad 3. concedo maiorem, minorem, & consequentiam primi argumenti, ac nego assumptum, quod nimirum non possit quod creatur simul fieri, & primo factum esse. Nam quæ fiunt sine motu, & successione, simul fiunt, ac primo sunt facta, ac fieri nihil aliud in ijs est, quam ita ipsa esse nunc, ut non fuerint immediatè ante. Mundus ergo creatus, & factus est per hoc, quod primo fuerit, cum ante non esset, adeoque in primo instanti suæ creationis fiebat, & primo fuit factus.

10. Ad

10. Ad 4. concedo maiorem, ac nego minorem. Est enim falsa imaginatio, quod inter ens, & nihil sit medium quo idam infinitum, & quod ens infinite distat à nihilo. Nam vnumquodque creatum ens distat à nihilo solum per totam suam entitatem; sed habet solum entitatem finitam; ergo solum finite distat à nihilo.

QVAESTIO CXV.

*Vtrum creatio sit aliquid in creatura,
& vtrum consistat in aliqua relatione, vel modo?*

S. Thom. qu. 45. art. 3.

1. Videtur, quod creatio passiva non sit in creatura, primò quia creatio activa, qua Deus constituitur creans in tempore, cum sit temporalis, non est in Deo: alioquin in Deo esset aliquid temporale; ergo creatio passiva, qua creatura constituitur creata, non est aliquid in creatura.

2. Secundò si daretur creatio media inter Deum, & creaturam, qua Deus crearet creaturam, creatio non esset Deus, cum esset contingens, & creata; nec esset creatura, alioquin ipsa creatio esset creata per aliam creationem, & sic in infinitum, siquidem de creatione creationis redit argumentum.

3. Tertiò si creatio esset in re, quæ creatur, & distingueretur ab eius substantia, esset accidens substantiæ creatæ, e. g. esset accidens Angeli; sed omne accidens recipitur in subiecto, cuius est accidens: ergo Angelus esset subiectum actionis creativæ; sed subiectum est prius natura, quam accidens in ipso receptum; ergo Angelus esset prior natura, quam actio, qua creatur: sed cum Angelus sit etiam terminus productus per actionem creativam, est etiam posterior actione creativæ; ergo inter actionem creativam, & rem creatam daretur mutua prioritas repugnans.

4. Quarto quæ sunt mutuo inseparabilia non debent distingui à parte rei, sed solum ratione, & per intellectum; sed substantia creata, & creatio passiva ipsius sunt mutuo inseparabiles: nam neque substantia Angeli e. g. potest esse sine creatione passiva, qua creatur à Deo, neque creatio passiva, qua Angelus creatur, potest esse sine substantia Angeli; ergo.

5. Respondeo, quod primò debemus examinare, vtrum creatio passiva, qua res creatur, sit aliquid in ipsa re creata distinctum à parte rei ab ipsa substantia rei creatæ, puta à substantia Angeli: secundo debemus examinare, quid talis creatio sit, vtrum sit relatio, vel aliquid absolutum, res, vel modus, & vtrum sit in ipsa re creata, tanquam in subiecto, cui inhaereat, vel cui pure adhaereat.

6. Circa distinctionem creationis passivæ à subiecto creato duæ sunt præcipuæ sententiæ. Prima sententia Vasquez 1. par. disp. 173. cap. 3. pro qua assertit Scotum in 3. dist. 8. quæst. 1. Durandum in 1. distinct. 30. quæst. 2. num. 14. docet actionem creativam, cum sit maxime intrinseca rei creatæ, ac habeat mutuam inseparabilitatem ab ipsa, non distingui ab ipsa re alia distinctione, quam rationis, & per intellectum.

7. Secunda sententia Caietani in hunc art. Ferrar. lib. 2. contra Gent. cap. 16. & 18. Capreol. in 2. dist. 1. quæst. 2. & aliorum, quos ibidem refert Vasquez, docet creationem passivam distingui secundum rem à re creatæ, puta creationem passivam Angeli distingui ab ipsa substantia Angeli, ac esse accidens superadditum.

8. Existimo vtrunque sententiam esse probabilem, sed probabiliorē esse secundam, quæ assertit creationem passivam distingui à re creatæ, e. gr. creationem passivam Angeli distingui ab ipsa substantia Angeli.

9. Probatur primò: nam aliæ productiones rerum præsertim substantialium superaddunt aliquid substantiæ rerum productarum, formaliter spectans non ad prædicamentum substantiæ, sed ad prædicamentum relationis, ac actionis, & passionis; ergo etiam productio creativa superaddit aliquid substantiis productis. Probatur antecedens: nam productiones naturales, quibus homo generat hominem, equus equum, ignis ignem, superaddunt rebus productis, puta homini, equo, igni &c. aliquid ab ipsis distinctum, quod non spectat ad prædicamentum substantiæ, sed ad prædicamentum actionis, passionis, aut relationis, ut satis efficaciter probatur in Physica, ex eo quod posset esse producentis, & productum, absque eo quod productum penderet à tali producente, sed ab alio producente, vel à solo Deo: ergo. Rursus in divinis productiones Filij, & Spiritus Sancti distinguuntur aliqua distinctione obiectiva virtuali intrinseca à substantia Filij, & Spiritus Sancti, ut dictum est lib. 2. quæst. 98. quæ productiones passivæ non sunt formaliter substantiæ, sed relatio, & actio; ergo etiam productio creativa substantiarum, puta Angelorum, debet distingui ab ipsa substantia, & non spectare ad prædicamentum substantiæ, sed ad prædicamentum actionis, passionis, aut relationis.

10. Addo Sanctum Thomam in hoc articulo tum in corpore articuli, tum in solutionibus obiectionum, satis clarè docere, quod creatio distinguitur secundum rem à re creatæ. In corpore enim respondens quæstioni propositæ, *vtrum creatio sit aliquid in creatura*, notat, quod licet productiones particulares non creativæ aliquorum entium fiant per motum, & mutationem, ac proinde ex aliquo subiecto præexistente, tamen productio creativa, qua Deus dat rebus creatis totum esse, cum non supponat subiectum, non fit per motum, &

Y y

mu.